

Drepturile omului si HIV/SIDA
Acum mai mult decat niciodata

10 Motive pentru care Drepturile Omului are trebui sa fie in centrul eforturilor de lupta impotriva SIDA

In cadrul Sesiunii Speciale ONU (Organizatiei Natiunilor Unite) pe HIV/SIDA organizata la nivel inalt in Iunie 2006, liderii mondiali au reafirmat faptul ca “realizarea deplina a tuturor drepturilor omului si a libertatilor fundamentale pentru toti este un element esential in raspunsul global fata de pandemia HIV/SIDA.” Totusi, dupa 25 de ani de epidemie HIV/SIDA, acest “element esential” ramane piesa lipsa din lupta impotriva HIV/SIDA.

Aceasta declaratie, sustinuta de 24 organizatii nonguvernamental si retele din toata lumea, afirma ca, acum mai mult decat nicioadata, drepturile omului ar trebui sa ocupe centrul eforturilor de lupta impotriva HIV si SIDA.

1. Accesul Universal nu va fi atins niciodata fara asigurarea drepturile omului

In 2006, liderii mondiali s-au angajat “sa implice toate eforturile necesare....care sa permita asigurarea accesului universal la programe comprehensive de preventie, tratament, ingrijiri si suport HIV/SIDA pana in 2010”. Totusi, cei mai multi dintre cei care au nevoie de servicii HIV sunt si cei care primesc cele mai putine servicii specifice:

- Femeile si fetele sunt discriminate in multe parti ale globului si sunt supuse diferitelor forme de violenta, inclusiv in maraj, fapte ce mentin riscurile crescute de infectare cu HIV si impiedica femeile si fetele sa acceseze informatii si servicii specifice HIV/SIDA.
- Copiii si tinerii nu au acces la informatii adecvate HIV, la educatie sexuala si educatie pentru viata, la formule pediatrice ale tratamentelor HIV.
- Populatiile marginalizate, cum sunt barbatii care fac sex cu barbati, persoane care folosesc droguri si persoane implicate in sexul comercial, nu acceseaza serviciile HIV din cauza discriminarii si a violentei, ades folosite chiar de ofiteri de politie si judecatori care se folosesc de legile existente impotriva drogurilor si prostitutiei.

In toate consultarile regionale si nationale legate de Accesul Universal, au fost citate obstacole precum cele mai sus, prezentate ca bariere majore in atingerea obiectivului de acces universal. Totusi in raspunsurile nationale HIV/SIDA, cu greu identifici orice tip de suport politic, financiar sau de programare care sa se centreze pe gasirea unor solutii viabile pentru aceste obstacole.

Francezii au un termen simplu care spune totul: HIV a devenit o problema mai ales pentru “cei exclusi” care traiesc la marginea societatii.

—Jonathan Mann, 1998

2. Inegalitatile intre sexe le fac pe femei mai vulnerabile fata de HIV, ceea ce se oglindeste acum in rata mare de infectare a acestora in tarile cele mai grav afectate de HIV

Femeile reprezinta acum aproape jumata din numarul de persoane infectate cu HIV in lume si majoritatea infectiilor HIV din Africa sub-Sahariana. Acest fapt se datoreaza subordonarii politice, sociale, economice si sexuale ale femeilor, subordonare nescrisa in nici o lege dar adanc inradacinata in cultura si practici. Discriminarea, stigma si violenta sunt de asemenea realitati zilnice care multor femei care traiesc cu HIV si SIDA.

- In multe tari, legile nationale restrictioneaza abilitatile femeilor de a detine, mosteni sau vinde o proprietate. Femeile sufera inegalitati in ceea ce priveste accesul la educatie, credite, angajare si divort. Inegalitatile sociale si legale mentin dependenta economica a femeilor fata de sotii lor, lasandu-le putine posibilitati de a ramane intr-o relatie in care pot refuza sexul sau in care pot insista sa foloseasca prezervativul. Adesea, femeile aluneca in saracie dupa moartea sotului sau dupa dizolvarea mariajului, gasindu-si posibilitatile atat de limitate incat sunt obligate sa se prostitueze pentru supravietuire sau sa se bazeze pe situatii de trai si/sau munca in care se expun abuzurilor sexuale si violentelor. Fiecare factor prezentat expune femeile la riscuri extrem de mari de infectare cu HIV.
- Violenta impotriva femeilor este in sine o epidemie globala care duce la cresterea ratelor de infectare in randul femeilor. Femeile se confrunta cu riscuri mari de infectare HIV datorita abuzurilor sexuale. Violenta si teama pot descuraja femeile sa acceseze serviciile de testare HIV, sa insiste pentru folosirea prezervativului sau sa isi comunice statusul HIV partenerilor sexuali. Multe tari inca refuza sa recunoasca violul din cadrul mariajului. Chiar si acele legi care interzic violenta impotriva femeilor sunt adeseori nesustinute cu masuri si servicii adecvate. In multe jurisdictii, supravietitorii violului si a abuzurilor sexuale au sperante putine de pedepsire a faptasului datorita investigatiilor inadecvate ale politiei, a prejudecatilor si a coruptiei sistemului juridic. Foarte rar supravietitorii abuzurilor sexuale au acces la preventie HIV postexpunere.
- Pentru multe femei care traiesc cu sau sunt vulnerabile fata de HIV si SIDA, sistemele medicale raman mai degraba locuri de discriminare, decat de tratament si ingrijiri. In toate regiunile lumii, accesul la servicii complete pentru sanatatea reproducerii, elemente esentiale ale prevenirii HIV pentru femei si fete, lipseste cu desavarsire si ramane limitat de legi si practici. Femeile intalnesc prejudecati si abuzuri atunci cand se descopera ca sunt HIV pozitive, fapt ce le impiedica sa acceseze serviciile de testare si tratament pentru HIV. Cele care sunt insarcinate si HIV pozitive se intalnesc mai degraba cu prejudecati si acuze de la profesionistii din sistemele medicale, decat sa primeasca tratament de preventie a transmiterii de la mama la copil.

3. Drepturile si nevoile copiilor si tinerilor sunt ignorete vis-à-vis de problematica HIV, chiar daca in multe regiuni tinerii sunt cei mai afectati

HIV este mai ales o epidemie a celor tineri. Se nasc copii cu HIV la rate alarmante in ciuda medotelor demonstate de prevenire a transmiterii HIV in timpul sarcinii si al nasterii. Mai mult de jumata din noile infectii cu HIV din lume sunt in randul tinerilor intre 15 si 24 de ani, in ciuda campaniilor de prevenire HIV si SIDA. Copiilor orfani sau afectati de SIDA le sunt respinse drepturile fundamentale de protectie sociala, chiar daca numarul lor se ridica la zeci de milioane numai in Africa Sub-Sahariana.

- Desi transmiterea HIV de la mama la copil nu mai creaza probleme in tarile dezvoltate, mai putin de 10% din femeile insarcinate din tarile in dezvoltare primesc servicii de prevenire a transmiterii. Acest fapt duce la nasterea a aprox 1,500 de copii nou infectati cu HIV in fiecare an. In timp ce aceasta crestere inegală ar putea fi redusa semnificativ daca acesti copii ar primi tratamente HIV adevarate, similar cu ale adultilor, in realitatea aproape 90% dintre copii nu au acces la tratament HIV atunci cand au nevoie.
- Ades, tinerii care se afla la risc de infectare cu HIV datorita practicilor sexuale sau consumului de droguri nu au acces la informatii de baza, servicii de prevenire HIV si acces independent la testarea HIV, consiliere, prezervative si tratament. In scoli si in programele pentru tineri, informatia completa si sincera despre sanatatea reproducerei si cea sexuala este ades cenzurata in favoarea mesajelor care se centreaza pe abstinenta si moralitate sexuala. Tinerii care folosesc droguri intalnesc ades restrictii legale legate de accesul la seringi sterile si la substitutie prin metadona administrata oral care sa ajute la prevenirea HIV.
- Orfanii si copiii care traiesc in familii afectate de SIDA, care numai in Africa Sub-Sahariana numara cateva zeci de milioane, sunt mai degraba abuzati, exploatați, discriminati si desproprietariti de rude, decat sa primeasca ingrijiri si protectie sociala. Ratele de abandon scolar la copiii afectati de SIDA sunt mult mai mari comparativ cu copii de aceeasi varsta, reprezentand o forma de discriminare sistemica legata de accesul la educatie si sanatate. Cum SIDA a omorat o generatie de parinti, ingrijirea orfanilor si a copiilor vulnerabili este de obicei lasata in grija bunicilor a caror munca nu este valorificata sau remunerata. Ca si copiilor de care au grija, acestor batrani le sunt respinse drepturile la protectie sociala, in tari in care sistemele de protectie a copilului si cele de securitate sociala lipsesc.

4. Cei mai afectati primesc cea mai putin atentie in raspunsurile nationale HIV

Multi dintre cei cu risc mare de infectare HIV au un lucru in comun: statsul lor este criminalizat prin lege. Sistemele legislative responsabile pentru dezvoltarea legilor anti-droguri, anti-prostitutie primesc regulat mita si confesiuni de la oamenii fara aparare, uneori comitand acte de violenta impotriva acestora, inclusiv viol si crime. Abordarile punitive ale consumului de droguri, sexului commercial si homosexualitatii conduc stigma si ura societatii impotriva grupurilor marginalizate, determinandu-i si mai mult sa nu se adreseze serviciilor de preventie, tratament, afectand in acest fel impactul pe care serviciile le pot avea asupra HIV/SIDA.

- Oamenii care consuma droguri ilicite reprezinta cea mai mica fractiune a indivizilor care primesc tratament anti-retroviral in multe tari, in ciuda faptul ca ei reprezinta marea majoritate a persoanelor care traiesc HIV in tarile respective. Legile privind drogurile criminalizeaza statutul de consumator de droguri, determinand cadrele de politie sa primeasca mita si confesiuni din partea celor vulnerabili, putand astfel sa isi atinga si indicatorul de arestari. Oamenii care consuma droguri sfarsesc in penitenciare sau intra in programe de reabilitare ineficiente si coercitive, rareori primind servicii pentru dependenta de droguri sau preventie si tratament HIV de care au nevoie desperata.
- Persoanele implicare in sexul comercial, al caror comportamente atrag pedepse determinate de legile de prohibitie a prostitutiei, a solicitarii, a proxenetismului si traficului, foarte des nu au acces la nici un serviciu de preventie HIV datorita abuzurilor. Mutarea/deplasarea forta a persoanelor care practica sexul comercial din ariile comerciale mai dezvoltate interfereaza de asemenea cu posibilitatea acestora de a primi si accesa servicii de preventie HIV. Tratamentul coercitiv al persoanelor implicate in prostitutie din unitatile medicale le descurajeaza sa caute servicii de tratament si preventie HIV. Eforturile majore de abolire a traficului uman se traduce ades printr-o opozitie impotriva programelor care se centreaza pe sanatatea si drepturile persoanelor implicate in prostitutie.
- Barbatii care fac sex cu barbati intalnesc des violenta si discriminare in toata lumea. Sterotipul "SIDA este o boala a homosexualilor" care conduce la excluderea sociala a barbatilor de orientare homosexuala si a celor infectati cu HIV, ades impiedica ambele grupuri sa acceseze servicii mediale. In multe jurisdictii, cadrele de politie mai degraba sustin violenta impotriva homosexualilor si a transgendarilor investigarea acestor acte de violenta. Politicienii din multe tari mai degraba sustin prejudiciile impotriva homosexualilor decat sa demonstreze vointa politica pentru combaterea HIV in randul grupurilor vulnerabile.
- Detinutii si arestatii din multe tari au acces limitat sau inexistent la testare HIV voluntara si la tratament. Ades accesul la informatii si modalitati de preventie HIV le este interzis chiar si in locuri acolo unde acestea sunt accesibile in comunitate. Prezervativele si seringile sterile nu sunt ades oferite, in ciuda puternicilor evidente legate de eficienta acestora in prevenirea HIV. Segregarea detinutilor si arestatilor HIV pozitivi, respingerea eliberarii pe conditii medicale si esecul de a actiona eficient impotriva violului din penitenciare sunt unele dintre cele mai mari abuzuri impotriva drepturilor omului care conduc HIV si care afecteaza negativ sanatatea penitenciarele din lume.

5. Programele eficiente de prevenire, tratament si ingrijiri HIV sunt atacate

In ultimii 25 de ani, programele HIV si-au demonstrat eficiența bazându-se pe implicarea voluntară, informată și deschisă a celor care lucrează în servicii de sănătate. Aceste servicii ar trebui să informeze și să educe oamenii despre HIV, să îi susțină în adoptarea comportamentelor sănătoase și să ofere o varietate de programe de prevenire și ingrijiri care să fie eficiente și care recunosc realitățile vietii celor cărora li se adresează și le permit să aleagă ce este cel mai eficient. Totuși, tendințele recente impotriva abordărilor coercitive și “o masură e bună pentru toată lumea” înlocuiesc serviciile HIV și SIDA care și-au demonstrat eficiența.

- Multe țări care au luptat mult pentru a stabili accesul la servicii comprehensive de prevenire a transmiterii HIV, presate de donatori internaționali, conservatori religioși și alte forțe ideologice au determinat restrictionarea informațiilor care se centrează pe sexul sigur și folosirea prezervativului. Astfel, tinerilor le este respins dreptul la informații obiective despre transmiterea HIV, informații ce le pot salva viața; femeilor tinere le este respins accesul la informații și servicii de sănătatea reproducării; bărbatilor și femeilor le este respins accesul la prezervative și informații HIV complete.
- În multe țări, guvernele sunt resorturi care pun în funcțiune metode coercitive de prevenire HIV cum sunt criminalizarea transmiterii “neglijente” a HIV și testarea HIV în masa fără consimtamant informat. Aceste politici au potențialul să promoveze stigma impotriva persoanelor infectate cu HIV și să impiedice oamenii să se adreseze serviciilor de care au nevoie.
- În ciuda riscurilor atât pentru persoanele implicate în prostitutie cât și pentru clienți acestora, în multe țări cadrele de poliție confisca prezervativele de la persoanele care se prostituează și le folosesc ca dovezi impotriva prostitutiei ilegale.
- Recent, mulțor organizații care lucrează cu persoanele implicate în sexul comercial le-au fost respinse cererile de finanțare dacă nu au adoptat o politică clara care să se “opuna” prostitutiei – o cerință ce restricționează libertatea de expresie și subminează eforturile de a lucra adecvat, non-discriminativ cu persoanele care fac sex comercial pentru a preveni HIV și pentru a oferi servicii de tratament și ingrijiri acestor persoane.
- Presiunea asupra Națiunilor Unite și a multor guverne a scăzut suportul oficial pentru programele de schimb de seringi, una dintre cele mai eficiente metode de prevenire HIV în randul consumatorilor de droguri injectabile. Programele de schimb de ace și seringi și tratamentul substitutiv cu metadona raman restrictionate prin lege sau de politiciile multor state, în ciuda multiplelor dovezi ale eficienței acestora. Chair și acolo unde aceste programe sunt legale, persoanele care consumă droguri se pot teme să le acceseze pentru că risca să fie arestate pentru posesia de instrumente de folosire și/sau de detinere a unor substanțe controlate.
- Accesul la medicina impotriva durerii, pe baza de opioide, ramane greu de accesat pentru majoritatea persoanelor care au nevoie de ele, în toată lumea. În ciuda anumitor progrese, tarile cel mai afectate de HIV și SIDA încă esuează să obtină un echilibru între consumul ilegal de morfina și morfina utilizată în tratamentele medicale. Restrictiile în importarea și prescrierea morfinei persistă, marea majoritate

datorita temerilor exagerate vis-à-vis de dependenta de morfina si a esecurilor guvernelor de a educa medicii si personalul medical in general despre importanta morfinei ca si tratament paleativ pentru SIDA si pentru alte boli cu faze terminale.

6. Activistii din domeniul SIDA isi risca securitatea cerand guvernelor sa ofere acces mai larg la servicii HIV si SIDA

In multe tari, activistii care cer acces la serviciile HIV si SIDA intampina amenintari cu cenzura, defaimarea, violenta, inchisoarea etc chiar din partea guvernelor lor. Chiar daca vorbim de activistii din Africa de Sud care cer acces la tratamentul antiretroviral, fermierii din China care cer compensatii pentru ca s-au infectat cu HIV prin programul guvernamental de colectare a plasemei, demonstrantii din Maroc care se opun protectiei excesive a licentelor din Acordul pentru Comertul Liber intre USA si Maroc, persoanele transsexuale din Nepal care incearca sa distribuie informatie HIV si prezervative sau persoanele care consuma droguri din Thailanda care se opun razboiului violent impotriva drogurilor din tara lor, demonstratiile pasnice ale activistilor din domeniul SIDA au fost intampinate cu intimidare si violenta. Legile care plaseaza restrictii asupra modului de infiintare a organizatiilor internationale fac si mai dificil modul in care societatea civila poate dezvolta o voce independenta care sa sustina politici SIDA eficiente la nivelul tarilor lor.

Legatura dintre HIV/SIDA si populatiile marginalizate, “diferite” sau “deviante” din punct de vedere social in constiinta colectiva a fost foarte stransa inca de la inceput. De aceea apare o intrebare de sanaate publica si de aparare a drepturilor omului: Este eficienta continuarea represiunilor si a izolarii acestor populatii pentru prevenirea pe mai departe a infectiei cu HIV sau ar fi mai eficient sa lucram cu aceste grupuri dintr-o perspectiva a drepturilor omului?

—Joanne Csete, 2005

7. Protejarea drepturilor omului este modalitatea corecta de protejare a sanatatii publice

Protejarea tuturor drepturilor omului este cheia pentru protejarea sanatatii publice.

Cladind pe aceasta realitate, activistii din domeniul drepturilor omului au castigat mult in lupta impotriva SIDA: dreptul la ne-discriminare pe baza statustului HIV, dreptul la tratament ca parte a tratamentelor esentiale, de baza, si dreptul persoanelor care traiesc cu HIV si SIDA sa participe la dezvoltarea politicilor si programelor SIDA. Totusi, unele persoane ii critica pe activisti, reprosandu-le ca sunt mai interesati de "drepturile individuale" decat de sanatatea publica. In realitate, drepturile omului sunt esentiale in sanatatea publica si in realizarea unui raspuns eficient HIV.

- Activistii din domeniul drepturilor omului au fost printre primii care au subliniat importanta acestului crescut la testare HIV ca si parte a dreptului la cele mai inalte standarde de sanatate. Recent, unii sustinatori ai testarii "de rutina" HIV au acuzat activistii din domeniul drepturilor omului ca au permis celor "3 C-uri" -- consens, consiliere si confidentialitate -- sa preleve asupra importantei raspandirii largi si a detectarii timpurii a HIV. Totusi, este posibil sa cresti accesul la testarea HIV fara sacrificarea celor "3 C" si este mai usor sa implici oamenii sa sustina eforturile de pervenire si tratament HIV daca cei 3 C sunt protejati si asigurati. Mai mult, eforturile pentru cresterea accesului la testarea HIV trebuie acompaniate de eforturi enorme atat pentru combaterea stigmatizarii si a abuzurilor drepturile omului care (pot) impiedica oamenii sa acceseze testarea HIV, cat si pentru accesul crescut la tratament antiretroviral si programe de preventie bazate de evidente.
- Activistii din drepturile omului au condus de asemenea lupta pentru cresterea accesului la masuri de preventie bazate pe evidente, insistand ca guvernele sa ofere informatii, prezervative, ace si seringi, metadona, tratamente pentru preventirea transmiterii de la mama la copil, protejarea impotriva violentei si a abuzurilor legate de dreptul de proprietate care cresc vulnerabilitatea femeilor. Aceste cereri s-au bazat atat pe drepturile omului cat si pe datele stiintifice care au analizat eficienta programelor de preventie.

"De ce nu ne-ai spus ca esti hemofilic?" l-a intrebat o asistenta medicala din spitalul univeritar din Toronto pe activistul James Kreppner atunci cand a fost internat in anii 1990 pentru infectii oportuniste SIDA. "Te-am fi tratat mult mai bine"

—Ann Silversides, 2003

8. SIDA aduce provocari unice si necesita un raspuns exceptional

Mai mult decat oricare epidemie din zilele noastre, SIDA provoaca responsabilitatea guvernelor si cere ca acestea sa dea socoteala pentru actiunile intreprinse. Temeri si prejudicii referitoare la sex, sange, boli si moarte – ca si perceptia ca HIV este legata de comportamentele “deviante” sau “imorale” cum ar fi sexul in afara casatoriei, sexul intre barbati, consumul de droguri – fac ca liderii politici sa nu raspunda epidemiei. Probleme controversate cum ar fi egalitatea sexelor si sexualitatea adolescentilor sunt neglijate in raspunsul global la SIDA, si mai ales pentru ca femeilor si copiilor le lipsesc puterile politice pentru a mentine aceste teme pe agenda politica a prioritatilor. Guvernele continua sa aloce resurse limitate pentru interventiile HIV care se adreseaza grupurilor marginalizate, un model pe care Programul HIV/SIDA al Natiunilor Unite (UNAIDS) l-a numit “un management neserios al resurselor si un esec in respectarea drepturilor fundamentale ale omului.”

*Cu resursele extinse si disponibile acum pentru HIV/SIDA, este intr-un final posibil sa ne imaginam ca tratamentul HIV se va alatura eforturilor de preventire HIV intr-o maniera integrata, respectand o continuitate in servicii. Din pacate, abordarile moralizatoare, care plaseaza obstacole noi in contactarea si lucrul cu populatiile care au cea mai mare nevoie de informatii si servicii, pun in pericol o astfel de abordare comprehensiva.—
Joseph Amon, 2006*

9. Abordarile bazate pe drepturile omului fata de HIV sunt practice si functioneaza.

Abordarile bazate pe drepturile omului fata de problematica HIV nu sunt abstracte, dar reale, practice si cost-eficiente. Tari precum Brazilia, care au plasat drepturile omului in centrul raspunsului lor fata de HIV/SIDA au vazut ca epidemiiile pot fi operte sau incetinite. Exemple de astfel de raspunsuri includ:

- Asigurarea faptului ca programele nationale HIV includ masuri de combaterea discriminarii si violentei impotriva persoanelor care traiesc cu HIV si SIDA si a celor care se afla la risc de infectare.
- Asigurarea accesului total al tinerilor la informatii despre HIV, la educatie despre sexualitate si despre viata, cat si acces la prezervative si servicii pentru infectiile cu transmitere sexuala si planificare familiala.
- Investire in dezvoltarea legala a persoanelor care traiesc cu HIV sau SIDA astfel incat ei sa isi cunoasca drepturile si sa se poate mobiliza pe baza acestora.
- Realizarea schimbarilor politicielor care sa permita reducerea supra-aglomerarii penitenciarelor astfel incat oamenii sa fie mai putin vulnerabili la HIV datorita violentelor sexuale si a folosirii acelor in comun in timpul detentiei.
- Inlaturarea barierelor legale si a altor tipuri de bariere care stau in fata dezvoltarii programelor eficiente de preventie si tratament HIV care se adreseaza persoanelor care consuma droguri ilegale.
- Stabilirea unor remedii legale clare pentru violenta si discriminarea persoanelor care practica sexul comercial, ca barbatilor care fac sex cu barbati si a altor grupuri marginalizate.
- Oferirea unor remedii eficiente impotriva tuturor formelor de violenta bazate pe gen/sex, cat si reorganizarea sanctiunilor legale pentru discriminare femeilor in ceea ce priveste accesul la oportunitati economice, proprietati si mosteniri.

Refuzul statelor de a distribui prezervative detinutilor din cele mai multe state aflate in dezvoltare lasa un numar mare de oameni vulnerabili fata de HIV, vulnerabilitate amplificata de supra-aglomerare si violenta sexuala.

—Mark Heywood, 2004

10. In ciuda retoricii masive, actiuni reale legate de HIV/SIDA si drepturile omului lipsesc

Pe hartie, locul drepturilor omului in raspunsul HIV/SIDA este bine determinat.

Guvernele care au semnat in 2001 Declaratia de Angajament fata de HIV/SIDA au agreeat sa ia masuri adecvate care sa raspunda problematicii HIV si drepturilor omului si si-au reconfirmat angajamentele 5 ani mai tarziu. Totusi, in practica, au fost putine eforturile de a bugeta si implementa programe nationale care sa asigure protejarea drepturilor omului pentru persoanele care traiesc cu HIV sau sunt afectate si vulnerabile fata de HIV/SIDA.

- Pana in 2003, aproape jumatate din guvernele din Africa Sub-Sahariana trebuiau sa adopte o legislatie de baza, specifica care sa exclada discriminarea impotriva persoanelor care traiesc cu HIV sau SIDA. Doar o treime din tarile din lume au adoptat masuri legale specifice care exclud discriminarea impotriva populatiilor cele mai vulnerabile fata de HIV.
- In ciuda cresterii semnificative a fondurilor la nivel global pentru programele HIV si SIDA, totusi au fost putine investitii in investitii pentru programele de drepturile omului, cum ar fi:
  - Campaniile “Cunoasteti drepturile” si serviciile legale pentru persoanele care traiesc cu HIV si/sai cele care sunt afectate de HIV;
  - Audituri legate de HIV a legislatiei nationale si a masurilor de intarire a puterii legislative;
  - Training centrat pe nediscriminare, confidentialitate si consumtamanit informat pentru personalul medical, politie, judecatori si asistentii sociali; si
  - Advocacy si participarea femeilor, a tinerilor, a persoanelor care traiesc cu HIV, persoanelor care folosesc droguri, a persoanelor care practica sexul comercial, a barbatilor care fac sex cu barbatii, detinutii si emigrantii in programele nationale SIDA, coordonarea intre autoritatile nationale si sistemele de monitorizare si evaluare.
- O evaluare a implementarii Declaratiei de Angajament fata de HIV/SIDA semnate de HIV/SIDA in 14 tari a concluzionat ca “abuzurile din domeniul drepturilor omului fata de grupurile vulnerabile continua fara sa scada in intensitate, refuzandu-le astfel accesul la servicii si instrumente eficiente de preventie a infectiei HIV si la medicatia HIV care sa ii tina in viata”.
- In 2003, Secretarul General al Natiunilor Unite Kofi Annan a declarat, “Drepturile omului si HIV nu sunt pe lista de prioritati a guvernelor nationale, a finantatorilor sau a organizatiilor de drepturile omului.”

Realizarea drepturilor omului si drepturilor fundamentale pentru toti sunt esentiale in reducerea vulnerabilitatii fata de HIV/SIDA.—United Nations General Assembly Special Session on HIV/AIDS, Declaration of Commitment on HIV/AIDS, para. 58

Website:

Accion Ciudadana Contra el Sida (Venezuela)

Acest website in limba spaniola contine multe materiale relevante, inclusiv un manual de HIV/SIDA si drepturile omului.

www.accsi.org.ve

AIDS Law Project (South Africa)

Impreuna cu website-ul organizatiei Canadian HIV/AIDS Legal Network, acest website contine informatiile cele mai comprehensive legate de drepturile omului si HIV/SIDA.

www.alp.org.za

AIDS Law Unit of the Legal Assistance Centre (Namibia)

www.lac.org.na/alu/default.htm

AIDS Legal Network (South Africa)

Printre altele, acest website contine *HIV/SIDA si Legea – Un Manual pentru Traineri* cat si informatii despre un alt manual de training, *HIV/SIDA & Drepturile Omului: Spre un Mediu Suportiv si Protectiv pentru Femei, Copii si alte Grupuri Vulnerabile*.

www.aln.org.za

AIDS Rights Alliance for Southern Africa (ARASA)

www.arasa.info/

Botswana Network on Ethics, Law, and HIV/AIDS (BONELA)

www.bonela.org

Canadian HIV/AIDS Legal Network

Alaturi de website-ul AIDS Law Project (South Africa), acest website este sursa cea mai completa de informatii despre legislatii, drepturile omului si HIV/SIDA. Toate materialele sunt in Engleza si Franceza, iar unele dintre ele sunt disponibile si in Spaniola, Rusa si alte limbi.

www.aidslaw.ca

Health Action AIDS (USA)

Un proiect al Doctorilor pentru Drepturile Omului (in original Physicians for Human Rights) (www.phrusa.org) in coordonare cu Parteneri pentru Sanatate (in original Partners in Health) (www.pih.org). Acest site contine o sectie despre HIV/SIDA si drepturile omului.

www.phrusa.org/campaigns/aids/index.html

Human Rights Watch

Website-ul organizatiei Human Rights Watch contine o sectiune extinsa legata de HIV/SIDA si drepturile omului, cu multe rapoarte si alte materiale legate de incalcarea drepturilor omului in contextul global al epidemiei HIV/SIDA.

www.hrw.org

Hungarian Civil Liberties Union

Printre altele, HCLU a produs o carte despre HIV/SIDA si drepturile omului in Ungaria si un document de politici pe HIV/SIDA. Websiteul este in limba maghiara si engleza.
www.tasz.hu

International Council of AIDS Service Organizations (ICASO)

Acest website contine documente despre probleme legate de HIV/SIDA si drepturile omului, inclusive un ghid de advocacy - Ghidul International pe HIV/SIDA si drepturile omului (in original International Guidelines on HIV/AIDS and Human Rights).
www.icaso.org

Lawyers Collective HIV/AIDS Unit (India)

www.lawyerscollective.org

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

Acest website contine o sectiune dedicata HIV/SIDA si drepturile omului, inclusive o "Introducere in HIV/SIDA si drepturile omului" si o lista de documente, inclusive rezolutii, comentarii generale si rapoarte realizate de diverse agentii ale Natiunilor Unite pe tematica HIV/SIDA si drepturile omului.
www.ohchr.org/english/issues/hiv/index.htm

Open Society Institute, Public Health Program

Programul de Sanatate Publica a The Open Society Institute include initiative pe HIV/SIDA, tuberculoza, harm reduction, ingrijiri paleative, Roma, sanatatea reproducerei, legislatie si sanatate, media si sanatate, Fondul Global pentru HIV/SIDA, Tuberculoza si Malarie.

www.soros.org/health

Program on International Health and Human Rights (United States)

Acest website contine un numar de publicatii si alte informatii despre HIV/SIDA si drepturile omului, inclusive un document intitulat "HIV/SIDA si drepturile omului in coaja de nuca" (in original: "HIV/AIDS and Human Rights in a Nutshell").

www.hsppharvard.edu/pihhr/index.html

The Center for HIV Law and Policy (United States)

www.hivlawandpolicy.org/

Uganda Network on Law, Ethics, and HIV

www.uganet.org

UK AIDS and Human Rights Project

Printre altele, website-ul contine o serie de date despre HIV/SIDA, drepturile omului si HIV/SIDA si dreptul la sanatate in sistemul penitenciar.

www.aidsrightsproject.org.uk

Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS)

Contine o sectiune despre HIV, drepturile omului si legislatie. Explica de ce protejarea drepturilor omului este esentiala pentru succesul raspunsului fata de HIV/SIDA si contine link-uri catre multe resurse pe teme legate de HIV/SIDA si drepturile omului produse de UNAIDS ai de Grupul de Referinta UNAIDS pe HIV si Drepturile Omului (UNAIDS Reference Group on HIV and Human Rights).

www.unaids.org

United Nations Development Programme (UNDP)

Acest website contine materiale legate de drepturile omului si HIV/SIDA inclusiv un document de discutie legat de drepturile omului, sexe si HIV/SIDA pregatit pentru Adunarea Speciala a Natiunilor Unite din 2006.

www.undp.org/hiv/focus03.htm

World Health Organization (WHO)

Acest website contine informatii despre munca OMS in domeniul sanatatii si drepturilor omului si o serie de publicatii cu aceasta tematica.

www.who.int/hhr/en/

Zambia AIDS Law Research and Advocacy Network (ZARAN)

www.zaran.org

Copyright ©2007 Open Society Institute. Toate drepturile rezervate.

*Human Rights and HIV/AIDS: Now More Than Ever/ Drepturile Omului si HIV/SIDA:
Acum mai mult decat niciodata* a fost produsa de cele 24 de organizatii care au semnat-o
cu suport din partea Open Society Institute.

Editia a doua, Septembrie 2007

Pentru mai multe informatii:

Law and Health Initiative
Public Health Program
Open Society Institute
400 West 59th Street
New York, NY 10019 USA
www.soros.org/initiatives/health/focus/law

Now More Than Ever/Acum mai mult ca niciodata a fost scrisa de Ralf Jürgens and Jonathan Cohen, bazandu-se pe experienta unui numar mare de organizatii precum AIDS Law Project, Human Rights Watch, si Canadian HIV/AIDS Legal Network. Autorii multumesc in mod deosebit lui Joseph Amon, Joanne Csete, si Mark Heywood, cat si celor care au oferit comentarii asupra primei versiuni a acestui document si a celor care au contribuit la dezvoltarea lui: Volga Baraulia, Theodore de Bruyn, Richard Elliott, Françoise Girard, Sofia Gruskin, Sai Jahann, Whitney Johnson, Ari Korpivaara, William Kramer, Kasia Malinowska-Sempruch, Jonathan Mann, Kevin Moody, Rebecca Schleifer, Sue Simon, Susan Timberlake, si Daniel Wolfe.